

तदेवंकार्यस्यकारणमात्रात्मकतामुक्त्वा प्रकाश्यस्यप्रकाशकात्मकतामाहविज्ञानमिति त्रियवस्थम् यकारस्पृथक्पाठच्छंदोऽनुरोधेन जायदा
दित्र्यवस्थंयद्विज्ञानंमनः तदवस्थाकारणरूपंचयद्गुणत्रयम् यच्चकारणकार्यकर्तृ कारणमध्यात्मकार्यमधिभूतकर्तृअधिदैवम् एवंगुणत्रयकार्यभू
तंत्रिविधंजगत् एतद्येनतुर्येणसामान्यज्ञानमात्रेणसमन्वयेनभवति येनानुगतंप्रकाशतइत्यर्थः तमेवभांतमनुभातिसर्वतस्यभासासर्वमिदंविभातीति
तथाचक्षुषश्चक्षुरुतश्रोत्रस्यश्रोत्रंमनसोयेमनोविदुरित्यादिश्रुतेश्च ननुविशेषविज्ञानव्यतिरेकेणनतुर्यनामोपलभामहेतत्राह व्यतिरेकतश्चसमाध्या
दौयदस्तितदेवसत्यमिति ॥ २० ॥ एवंकालत्रयेऽप्यव्यभिचारिणःसत्यत्वमुक्तं व्यभिचारिणस्त्वसत्यतामाह नयदिति यद्भूतंकार्यंपुरस्तादुत्पत्तेर्न
भवति यच्चपश्चान्नाशाच्चनमध्येचपृथक्नास्ति किंतुव्यपदेशमात्रं कुतःयतःयद्यत्परेणअन्येनभूतंजातंप्रसिद्धंप्रकाशितंचतत् तदेवकारणप्रकाश
कंतावन्मात्रंस्यान्नपृथगितिमेमनीषाबुद्धिः वाचारंभणंविकारोनामधेयंमृत्तिकेत्येवसत्यम् सर्वंखल्विदंब्रह्मेत्यादिश्रुतेः कारणप्रकाशकव्यतिरेकेण

विज्ञानमेतत्रियवस्थमंगुणत्रयंकारणकार्यकर्तृ ॥ समन्वयेनव्यतिरेकतश्चयेनैवतुर्येणतदेवसत्यम् ॥
॥ २० ॥ नयत्पुरस्तादुतयन्नपश्चान्मध्येचतत्तद्व्यपदेशमात्रम् ॥ भूतंप्रसिद्धंचपरेणयद्यत्तदेवतत्स्यादितिमे
मनीषा ॥ २१ ॥ अविद्यमानोऽप्यवभासतेयोवैकारिकोराजससर्गएषः ॥ ब्रह्मस्वयंज्योतिरतोविभातिब्र
ह्मैन्द्रियाथार्त्तविकारचित्रम् ॥ २२ ॥ एवंस्फुटंब्रह्मविवेकहेतुभिःपरापवादेनविशारदेन ॥ छित्वात्मसंदेह
मुपारमेतस्वानंदतुष्टोऽखिलकामुकेभ्यः ॥ २३ ॥

कार्यस्यप्रकाश्यस्यचानुपलंभादितिभावः ॥ २१ ॥ एवंसामान्यतःकार्यप्रकाश्ययोःकारणप्रकाशकाभ्यामभेदमुत्पाद्य प्रस्तुतेतदुभयविवेकपूर्वकं
प्रपंचस्यब्रह्माभेदमाह अविद्यमानइति योऽयंवैकारिकः विकारसमूहःसएवप्रागविद्यमानोराजससर्गः रजोद्वारेणब्रह्मकार्यभूतइत्यर्थः अवभासते
ऽपिब्रह्मप्रकाश्यश्चेत्यर्थः ब्रह्मतुस्वयंस्वतःसिद्धंनतुकार्यमित्यर्थः ज्योतिश्चप्रकाशकमित्यर्थः अतःकारणात्तुइन्द्रियाणिचअर्थस्तन्मात्राणिचआ
त्मानश्चदेवानामप्युपलक्षणम् विकाराःपंचभूतानि एवंचित्रंब्रह्मैवभातीति ॥ २२ ॥ उपसंहरति एवंनिगमतपःप्रत्यक्षमैतिह्यमनुमानैःस्फुटंयथा
भवतितथाब्रह्मविवेकहेतुभिः तथापरस्यदेहादेरपवादेनात्मनिरासेनच कीदृशेनविशारदेननिपुणेनगुरुणानिमित्तभूतेनेतिवा आत्मविषयंसंदेहंछि
त्वास्वानंदतुष्टःसन् अखिलेभ्यःकामुकेभ्यइन्द्रियादिभ्यउपारमेतनिःसंगोभवेत् ॥ २३ ॥